

Reparar els vius

Maylis de Kerangal

Narratives

Angle Editorial

Aquesta obra ha rebut un ajut a l'edició
del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Títol original: *Réparer les vivants*

© 2014 Maylis de Kerangal

© 2014 Éditions Gallimard

© 2015 Jordi Martín Lloret, per la traducció

© Phase4Studios, per la foto de portada

© 9 Grup Editorial, per l'edició

Angle Editorial

Muntaner, 200, àtic 8a / 08036 Barcelona

T. 93 363 08 23

www.angleeditorial.com

angle@angleeditorial.com

Primera edició: febrer de 2015

ISBN: 978-84-16139-33-0

DL B 2764-2015

Imprès a Romanyà Valls, SA

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre,
ni la seva incorporació a un sistema informàtic,
ni la seva transmissió en cap forma ni per cap mitjà,
sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mètodes,
sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright.

Reparar els vius

Maylis de Kerangal

Traducció de Jordi Martín Lloret

 Angle Editorial

Què és el cor d'en Simon Limbres, aquest cor humà, des que la seva cadència es va accelerar en el moment de néixer mentre a fora altres cors també acceleraven, saludant l'esdeveniment, què és aquest cor, el que l'ha fet saltar, vomitar, engreixar-se, valsar lleuger com una ploma o pesar com una pedra, el que l'ha atordit, el que l'ha fet fondre's —l'amor; què és el cor d'en Simon Limbres, el que ha filtrat, enregistrat, arxivat, una caixa negra en un cos de vint anys, ningú no ho sap exactament, només una imatge en moviment creada per ultrasò podria tornar-ne l'eco, fer-ne veure l'alegria que dilata i la tristesa que contreu, només el traçat sobre paper d'un electrocardiograma desplegat des del començament podria definir-ne la forma, descriure'n la despesa i l'esforç, l'emoció que precipita, l'energia prodigada per comprimir-se prop de cent mil vegades al dia i fer circular cada minut fins a cinc litres de sang, sí, només aquesta línia podria explicar-ne una història, perfilar-ne la vida, vida de flux i de reflux, vida de vàlvules i obturadors, vida de pulsacions, quan el cor d'en Simon Limbres, aquest cor humà, escapa a les màquines, ningú no podria assegurar que el coneix, i aquella nit, nit sense estrelles, mentre feia un fred que aixecava les pedres a l'estuari i al Pays de Caux, mentre un onatge sense reflexos corria al llarg dels

penya-segats, mentre la plataforma continental retrocedia, posant al descobert les seves ratlles geològiques, ell deixava sentir el ritme regular d'un òrgan que reposa, d'un múscul que es carrega lentament —un pols probablement inferior a cinquanta batecs per minut—, quan l'alarma d'un mòbil va sonar al peu d'un llit estret, l'eco d'un sonar que inscrivía en bastonets luminescents sobre la pantalla tàctil les xifres 05.50, i quan de sobte tot es va embalar.

Aquella nit, doncs, una camioneta frena en un pàrquing desert, s'immobilitza de través, les portes davanteres es tanquen de cop mentre se n'obre una de lateral, apareixen tres siluetes, tres ombres retallades contra la foscor i arrupides de fred —febrer glacial, rinitis líquida, dormir vestit—, són nois, sembla, s'apugen la cremallera de la caçadora fins a la barbeta, s'abaixen la gorra fins arran de les celles, s'amaguen sota el folre polar l'hèlix carnosa de les orelles i, bufant-se les mans juntes en forma de paperina, es posen de cara al mar, que a aquesta hora no és res més que soroll, encara, soroll i negror.

Són nois, ara es veu. S'han arreglerat darrere la tàpia que separa el pàrquing de la platja, piquen de peus a terra i respiren fort, els narius adolorits a còpia d'encanonar el iode i el fred, i sonden aquesta extensió fosca on no hi ha cap tempo, llevat de l'estrèpit de l'onada que esclata, el brogit que empeny cap a l'esfondrament final, escruten allò que rugeix al seu davant, aquella remor boja on no hi ha res que permeti fixar la mirada, res, llevat potser de la vora blanquinosa, escumosa, milions d'àtoms catapultats els uns contra els altres en un halo fosforescent, i estabornits per l'hivern a la sortida de la camioneta, atordits per la nit marina, els tres nois es refan, ajus-

ten la visió i l'oïda, avaluen el que els espera, el *swell*, calibren l'onatge d'orella, n'estimen l'índex de rompiment, el coeficient de fondària, i recorden que les onades que es formen en alta mar sempre avancen més de pressa que els vaixells més ràpids.

Molt bé, ha murmurat un dels tres nois amb una veu suau, farem una bona sessió, els altres dos han somrigut, i en acabat tots tres han reculat alhora, lentament, fregant el terra amb les soles i girant sobre ells mateixos, tigres, han alçat els ulls per cavar la nit al fons de la vila, la negra nit encara darrere els penya-segats, i llavors qui havia parlat s'ha mirat el rellotge, ei tios que encara falta un quart d'hora, i han tornat a pujar a la camioneta a esperar l'alba nàutica.

En Christophe Alba, en Johan Rocher i ell, en Simon Limbres. Les alarmes sonaven quan han apartat el llençol i s'han aixecat del llit per anar a una sessió planificada poc abans de la mitjanit per mitjà d'un intercanvi de missatges, una sessió amb marea mitjana de les que es fan dos o tres cops l'any —mar formada, onatge regular, vent feble i ni una ànima. Uns texans, una caçadora, han sortit sense menjar res, ni tan sols un got de llet, un grapat de cereals, ni tan sols un tros de pa, s'han plantat baix de l'edifici (Simon), davant del portal del xalet (Johan), i han esperat la camioneta, que també era puntual (Chris), i ells, que els diumenges mai no es lleven abans del migdia, malgrat els avisos maternals, ells, que segons els diuen són uns ganduls sense esma que no saben fer res més que dropejar entre el sofà del saló i la cadira de la seva habitació, saltaven pel carrer a les sis del matí, amb els cordons desfets i l'alè fètid —sota el fanal, en Simon Limbres ha observat com es disgregava l'aire que expirava per la boca, les metamorfosis del fumerol blanc que s'elevava, compacte, i

es dissolia en l'atmosfera fins a desaparèixer, ha recordat que de petit li agradava fer com si fumés, es col·locava el dit índex i el del mig davant dels llavis, feia una bona inspiració xucant-se les galtes i bufava com un home—, ells, és a dir, els *Tres Caballeros*, és a dir, els *Big Waves Hunters*, és a dir, en Chris, en John i l'Sky, àlies que no feien la funció de malnoms, sinó de pseudònims, perquè havien estat creats per reinventar-se com a surfistes planetaris quan en realitat són alumnes d'institut d'estuari, fins a tal punt que, al contrari, pronunciar el seu nom els rebaixa automàticament a una configuració hostil, el plugim glaçat, el clapoteig minso, els penya-segats com parets i els carrers abandonats en fer-se de nit, el retret dels pares i la nota de l'escola, la queixa de l'amigueta plantada, aquella a qui aquest cop també hauran preferit la *van*, la que mai no podrà fer res contra el surf.

Són dins la *van* —mai no en diuen camioneta, abans la mort. Humitat llardosa, sorra que granula les superfícies i raspa les natges com paper de vidre, cautxú salabrós, pudors d'estrany i de parafina, planxes de surf apilades, munt de granotes de neoprè —curtes o llargues i gruixudes amb caputxa incorporada—, guants, sabatilles, cera en pots, *leashes*. S'han assegut tots tres al davant, ben estrets tocant-se les espatlles, s'han fregat les mans entre les cuixes mentre deixaven anar crits de mico, hòstia quina rasca, i en acabat han mastegat barres de cereals vitaminades —però val més no endrapar-ho tot, és després quan es devora, després d'haver-se deixat devorar, precisament—, s'han passat l'ampolla de Coca-Cola, el tub de llet condensada Nestlé, les Pépito i les Chamonix, galetes de nens toves i dolces, han acabat recollint de sota el seient l'últim número de *Surf Session*, que han obert contra el quadre de comandament, ajuntant els tres caps per damunt de les

pàgines que brillaven en la penombra, el paper setinat com una pell hidratada amb ambre solar i amb plaer, pàgines girades milers de vegades i que ells tornen a escutar, els globus oculars desorbitats, les boques seques: rompent de Mavericks i *point break* de Lombok, trencant de Jaws a Hawaii, tubs de Vanuatu, onades de Margaret River, les millors costes del planeta despleguen aquí l'esplendor del surf. Hi assenyalen imatges amb un índex fervent, aquí, aquí, hi aniran un dia, potser l'estiu que ve, tots tres dins la camioneta per a un *surf trip* llegendari, sortiran a la recerca de l'onada més bonica que s'hagi format mai a la Terra, conduiran fins que trobin aquell *spot* verge i secret que ells inventaran com Cristòfol Colom es va inventar Amèrica i estaran sols a la *line-up* quan aparegui per fi la que ells esperaven, aquella onada sorgida del fons de l'oceà, arcaica i perfecta, la bellesa en persona, llavors el moviment i la velocitat els aixecaran damunt la planxa en un *rush* d'adrenalina quan per tot el cos i fins a les puntes de les pestanyes els perlejarà una alegria tremenda, i cavalcaran l'onada, reuniran la terra i la tribu dels surfistes, aquesta humanitat nòmada de cabelleres descolorides per la sal i per l'estiu etern, d'ulls desllavassats, nois i noies que no porten més roba que aquells shorts estampats amb flors de tiaré o amb pètals d'hibiscs, aquelles samarretes de color turquesa o taronja sanguina, ni més calçat que aquelles xancletes de plàstic, joventut llustrosa de sol i de llibertat: fins a la riba surfejaran el plec.

Les pàgines de la revista s'il·luminen a mesura que el cel empal·lideix a fora, divulguen el seu mostrari de blaus com ara aquest cobalt pur que maltracta els ulls, i uns verds tan profunds que semblen traçats amb acrílic, ací i allà apareix el deixant d'una planxa de surf, una ratlla blanca i minúscula

sobre un mur d'aigua fenomenal, els nois entretanquen els ulls, murmuren hòstia que fort, quina passada, i en Chris s'aparta per consultar el mòbil, la llum de la pantalla li em-blaveix la cara i, il·luminant-la per sota, li accentua els ossos del rostre —arc superciliar prominent, mandíbula prògnata, llavis morats— mentre llegeix en veu alta les notícies del dia: Les Petites-Dalles today, onatge ideal sud-oest / nord-est, onades entre metre cinquanta i metre vuitanta, la millor temporada de l'any; en acabat accentua, solemne: avui la farem grossa, *yes*, serem els *kings*! —l'anglès incrustat en el seu parlar, constantment, per tot i per res, l'anglès, com si visquessin en una cançó pop o en una sèrie nord-americana, com si fossin herois, estrangers, l'anglès, que alleugereix les paraules enormes, «vida» i «amor» es converteixen en *life* i *love*, aèries, i finalment l'anglès com un pudor —i en John i l'Sky han mogut el cap en senyal d'assentiment infinit, *yeah*, *big wave riders*, *kings*.

És l'hora. Inici del dia en què l'informe pren forma: els elements s'organitzen, el cel se separa del mar, l'horitzó es distingeix. Els tres nois es preparen, metòdics, seguint un ordre precís que encara és un ritual: enceren la planxa, comproven la subjecció de la *leash*, es posen roba interior especial de polipropilè abans d'enfundar-se en les granotes fent contorsions al pàrquing —el neoprè s'adhereix a la pell, la raspa i a vegades fins i tot la crema—, coreografia de titelles de cautxú que demana que s'ajudin els uns als altres, requereix que es toquin, que es manipulin, i en acabat les botes, la caputxa i els guants, i tanquen la camioneta. Ara baixen cap al mar, la planxa sota el braç, lleugers, travessen l'areny a grans gambades, l'areny en què els còdols se'ls enfonsen sota els passos en una fressa infernal, i un cop arribats a la vora, mentre tot es

concreta al seu davant, el caos i la festa, es passen la *leash* al voltant del turmell, es posen bé la caputxa, es redueixen a no res l'espai de pell nua al voltant del coll, agafant el cordó de la cremallera de l'esquena i apujant-lo fins a les últimes dents —es tracta d'assegurar la millor estanquitat possible a la seva pell de noi jove, una pell sovint constel·lada d'acne a la part superior de l'esquena, als omòplats, allà on en Simon Limbres en canvi exhibeix un tatuatge maori en forma d'espatlleira—, i aquest gest, el braç estès en l'aire amb un cop sec, significa que comença la sessió, *let's go!* —mentre en aquell moment potser els cors s'exciten, se sacsegen lentament dins les caixes toràciques, i potser la seva massa i el seu volum augmenten i la pulsació s'intensifica, dues seqüències distintes en un mateix batec, dos cops, sempre els mateixos: el terror i el desig.

Entren a l'aigua. No criden mentre hi submergeixen el cos, cenyit amb aquesta membrana flexible que conserva la calor de les carns i l'explosivitat dels impulsos, no emeten cap crit, sinó que creuen fent ganyotes la muralla de còdols que rodolen, i el mar de seguida es fa fondo, de tal manera que a cinc o sis metres de la vora ja no toquen fons, basculen cap endavant, s'estiren de bocaterrosa damunt la planxa, els braços els tallen l'aigua amb força, travessen la zona de ressaca i avancen cap a alta mar.

A dos-cents metres de la vora, el mar no és res més que una tensió ondulatòria, es buida i es bomba, aixecat com un llençol que es llança damunt d'un somier. En Simon Limbres es fon en el seu moviment, rema cap a la *line-up*, aquesta zona d'alta mar on el surfista espera que surti l'onada, i comprova que en Chris i en John també hi són, apostats a l'esquerra, petits taps negres amb prou feines visibles encara. L'aigua és fosca, jaspiada, viada, del color de l'estany. No té ni

brillantor ni esclat, sinó aquestes partícules blanques que n'enfarinen la superfície, sucre de llustre, i l'aigua està gelada, 9 o 10 °C a tot estirar, en Simon no podrà prendre més de tres o quatre onades, ja ho sap prou, el surf en aigua freda fatiga l'organisme, d'aquí a una hora estarà cuit, ha de seleccionar, escollir l'onada més ben formada, que tingui la cresta alta sense ser gaire punxeguda, que s'obri en una voluta prou ampla perquè ell s'hi acomodi, i que duri fins al final, conservant a la fi del trajecte la força necessària per borbollar a la sorra.

Es gira cap a la costa, tal com li agrada fer sempre abans d'allunyar-se'n més: la terra és allà, estesa, una escorça negra sota tot de lluors blavoses, i és un altre món, un món del qual ell s'ha dissociat. El penya-segat alçat en forma de copa sagittal li marca els estrats del temps, però allà on és ara el temps ja no existeix, ell ja no té història, només aquest onatge aleatori que el porta i que s'arremolina. La mirada se li atura en el vehicle personalitzat com si fos una *van* californiana que està aparcant al pàrquing de davant la platja —reconeix la carrosseria constel·lada d'adhesius aplegats al llarg de les temporades, se sap tots aquells noms exposats a tocar els uns dels altres, Rip Curl, Oxbow, Quiksilver, O'Neill, Billabong, el fresc psicodèlic que barreja en una mateixa oscil·lació al·lucinada campions de surf i estrelles del rock, tot plegat combinat amb un bon nombre de noies arquejades amb vestits de bany minúsculs i amb cabells de sirena, aquesta *van* que és la seva obra comuna i l'avantcambra de l'onada—, i en acabat es fixa en els fars de darrere d'un cotxe que puja l'altiplà per endinsar-se en les terres, el perfil de la Juliette adormida es dibuixa, està estirada feta un cabdell sota el seu edredó de nena, fins i tot quan dorm se la veu tossuda, i de sobte fa mitja volta, s'allunya del continent, se n'arrenca, un sobresalt, unes quantes desenes de metres més, i llavors deixa de remar.

Braços que descansen però cames que dirigeixen, les mans aferrades a la planxa i el tors lleugerament aixecat, la barbeta alta, en Simon Limbres flota. Espera. Tot fluctua al seu voltant, llenços sencers de mar i de cel sorgeixen i desapareixen en cada agitació de la superfície lenta, pesant, llenyosa, una pasta basàltica. L'alba abrasiva li crema la cara i la pell se li tibia, les pestanyes se li endureixen com fils de vinil, els cristallins darrere les pupil·les se li gebren com si haguessin quedat oblidats al fons d'un congelador i el cor se li comença a alen-tir, reaccionant al fred, quan tot d'una la veu venir, veu com avança, ferma i homogènia, l'onada, la promesa, i instintiva-ment es col·loca bé per trobar-ne l'entrada i infiltrar-s'hi, es-munyir-s'hi com un lladre s'esmuny dins d'una caixa forta per emportar-se'n el tresor —mateixa caputxa, mateixa precisió mil·limetrada del gest—, per inserir-se en el seu revers, en aquesta torsió de la matèria en què l'interior és més vast i més profund encara que l'exterior, és allà, a trenta metres, s'acosta a una velocitat constant i, bruscament, concentrant tota l'energia en els avantbraços, en Simon es llança i rema amb totes les seves forces, per tal de prendre l'onada en plena velocitat justament, per tal de deixar-se atrapar pel seu pen-dent, i ara ve el *take off*, fase ultraràpida en què el món sencer es concentra i es precipita, flaix temporal en què cal inhalar fort, tallar-se la respiració i dedicar tot el cos a una sola acció, donar-hi l'impuls vertical que el dreçarà damunt la planxa, amb els peus ben separats, l'esquerre endavant, *regular*, les ca-mes flexionades i l'esquena plana i gairebé vertical a la plan-xa, els braços oberts per estabilitzar el conjunt, i aquest segon és decididament el preferit d'en Simon, el que li permet recu-perar en un tot l'esclat de la seva existència, i conciliar-se els elements, incorporar-se a la vida i, un cop dret damunt la planxa —es calcula que en aquest instant l'altura des del pic

fins a la base sobrepassa el metre i mig—, estirar l'espai, allargar el temps i, fins al final de la cursa, esgotar l'energia de cada àtom de mar. Convertir-se en rompiment, convertir-se en onada.

Mentre pren aquesta primera *ride* deixa anar un crit, i durant un lapse de temps assoleix un estat de gràcia —és el vertigen horitzontal, és arran del món i, com si en formés part, està agregat al seu flux—, l'espai l'envaeix, l'esclafa al mateix temps que l'allibera, li satura les fibres musculars i els bronquis, li oxigena la sang; l'onada es desplega en una temporalitat tèrbola, lenta o ràpida, no se sap ben bé, suspèn cada segon un per un fins a acabar polvoritzada, amalgama orgànica sense cap sentit i, és increïble, però després d'haver estat baldat pels còdols en aquell borbolleig del final, en Simon Limbres ha fet mitja volta per tornar-hi directament, sense ni tan sols tocar a terra, sense ni tan sols entretenir-se contemplant les figures fugaces que es formen en l'escuma quan el mar ensopega amb la terra, superfície contra superfície, se n'ha tornat cap al fons, remant encara amb més força, precipitant-se cap a aquell llindar on tot comença, on tot arrenca, s'ha reunit amb els seus dos amics, que aviat deixaran anar el mateix crit que ell durant el descens, i el joc d'onades que els ve a sobre des de l'horitzó, segrestant-los els cossos, no els dóna ni un moment de respir.

Cap altre surfista no va anar a reunir-se amb ells a l'*spot*, ningú no es va acostar a la tàpia per veure com feien surf, ni els va veure sortir de l'aigua al cap d'una hora, rebentats, carbonitzats, amb les cames fent-los figa, tintinejant mentre creuaven la platja per arribar al pàrquing i obrir la camioneta, ningú no els va veure els peus ni les mans igualment morats, masegats, violacis fins i tot sota les ungles, ni els èczemes que

els laceraven la cara, les esquerdes a les commissures dels llavis i el petament de dents tac tac tac, una tremolor contínua de mandíbules calada a la de tot el cos i que no podien calmar; ningú no va veure res, i quan ja es van haver vestit, amb els calçotets de llana sota els pantalons, capes de jerseis, guants de cuir, ningú no va veure com es fregaven l'esquena els uns als altres, ningú no els havia vist fregar-se mútuament l'esquena, sense poder dir-se res més que puta merda, cagun la polla, tant que els hauria agradat parlar, descriure les cavalca-des, inscriure la llegenda d'aquella sessió, i així, tremolant, es van tancar a la camioneta, i sense esperar en Chris va trobar prou forces per engegar el motor, va arrencar i van marxar.